

Numere, der vare tagne i Tallotteriet. Men uheldigvis have Drømme den Egenskab, at Erindringen om dem næsten altid forsvinder meget hurtig, ja næsten i samme Øieblik man vaagner, om man end gjør sig nok saa megen Umage for at fastholde den. Det var derfor sjældent at man vidste Andet, end at man havde drømt Numere, men hvilke disse vare, det kunde man ikke huske. Undertiden dukkede de senere op igjen, men da var man aldeles ikke sikker paa, at det var de rette. Alligevel ilede man med at tage dem hos Collecteuren; kom de ud, havde de naturligvis været de rette; kom de ikke ud, saa havde man ikke husket rigtig. Ogsaa andre Drømme end just om Lotterinumere maatte holde for. Hvad man saa drømte om havde sin Betydning i Retning af Lotterinumere. Der var Drømmebøger — en hel Literatur — som gav tydelig Besked derom. At drømme om Mad havde det Numer, at drømme om Tyveri det Numer, et Fald det Numer osv. Men det Fortrædelige derved var, at disse Bøger vare ikke lidet forskellige i deres Udtydning, idet de samme Drømme havde næsten i hver af dem et forskelligt Numer. Herved opstod der en stor Forvirring, og man vidste ikke ret, hvilken af disse Bøger man skulde ansee for paalideligst. Overhovedet havde Overtroen et stort Spillerum ved Tallotteriet. Den eller den Collecteur var den heldigste at spille hos, den eller den Dag var det heldigst at tage Sedlen. En troede paa de lige Numere, en Anden paa de ulige. Der spaaedes af Kaffebrums, af opslaaede Æg, af oplagte Kort, af Kabale, og for gamle Kjærlinger, der ernærede sig ved at spaae for Godtfolk, var det en gylden Tid. Især var Søgningen af det smukke Kjøen stærk, og saa gik det næsten altid ud paa at vide, hvilke Numere der vilde komme ud ved den nærmest forestaaende Trækning. Det var nu rigtignok en temmelig farlig Prøve for den Vedkommendes Spaadoms-kraft, som her skulde udføres, og ganske vist traf Forudsigelsen sjelden ind. Men derved vaklede dog ikke Tilliden i den Grad, at Søgningen ophørte; der fandtes altid Troende nok, om end Skuffelsen var det Almindelige.

Alt dette gjaldt Tallotteriet, hvis særegne Beskaffenhed med 5 Numeres Udtrækning af 90 gav deslige Speculationer, Drømmerier og Spaadomme det anseeligste Spillerum. Siden Tallotteriet er ophørt, have ogsaa Drømme om Tal udspillet deres Rolle. Man hører aldrig mere, at Drømme gaar i den Retning, thi paa Classelotteriet vil Sligt vanskeligt finde Anvendelse; det har over 70,000 Numere, og Drømme om Tal holde sig i Regelen kun til enkelte Cifre. Det kan vel ikke benegtes, at Overtroen ogsaa ved dette Lotteri spiller en Rolle, men dog langt fra i den Udstrækning som tidligere ved Tallotteriet, medens det heller ikke efter sin Beskaffenhed kan give Stof til lignende Beregninger som de, der fandtes i Winkel-Horns forhen omtalte Skrift. Og dog havde en Mand en Gang udfundet en ganske sikker Maade til at vinde meget store Summer i det danske Classelotteri, men rigtignok hverken ved Drømme, Spaadoms-konst eller Beregninger, kun ved en snild Taskenspillerkonst. Den vedkommende Retssag vakte i sin Tid megen Opsigt, og da den, liggende langt tilbage i Tiden, maa forudsættes at være de fleste af Læserne ukjendt, skulle vi her omtale den nærmere som et af de største og frækste Bedragerier, vor Criminalistik har at opvise.

Den omtalte Mand var Krigsraad Friedrich Christian Gleiss, hørende til en tysk Familie, der var bosat i Hamborg. Som ungt Menneske kom han i Aarhundredets Begyndelse til Kjøbenhavn, fik først Ansættelse i det saakaldte tyske Rentekammer og blev senere Fuldmægtig ved Classelotteriets Inspectionscontoir, hvilket Embede han beklædte i en længere Række Aar. Uagtet hans Gage var forholdsvis ringe, begyndte han efterhaanden at føre et stort Hus, købte sig et kostbart Landsted, gav store Selskaber, der søgtes af Hovedstadens Notabiliteter, og viste sig meget rundhaandet mod Fattige. Det hed rigtignok, at han havde faaet en betydelig Arv, han talte ogsaa forblømt om rige Slægtninge i Tydskland og Amerika, men noget Bestemt derom var ikke bekjendt. Man vidste kun, han at en Gang havde vundet en stor Gevinst i Classelotteriet, hvorpaa han heller ikke lagde Dølgemaal, og saaledes er det forklarligt, at hans ødsle Liv ikke vakte nogen Mistanke hos hans Foresatte, og det saameget mindre som han var meget accurat og paalidelig i sine Forretninger. For at fjerne enhver Anelse om den Kilde, hvorfra han øste sin Overflod, viste han en stor Snildhed, der kom hans Venner til gode. Med disse spillede han nemlig Sedler sammen i Classelotteriet, og da det stod i hans Magt at lade Numerne komme ud med høje Gevinster, uden at de Vindende kunde tænke Andet, end at det skyldtes den blinde Lykke, fik han selv

hver Gang Halvparten. At han derved var saa for-sigtig at lade de Andre indkassere Gevinsten, og at det tillige skulde være en Hemmelighed mellem ham og enhver enkelt af disse saa heldige Venner, er en Selvfølge.

Hvorledes det storartede Bedrageri blev opdaget, skulle vi ikke kunne sige med Bestemthed. Det omtales ikke i Domsconclusionen, og Forhørsprotocollen eksisterer ikke mere i Hof- og Stadsrettens Archiv. Men vi erindre at have hørt, at det skete derved, at en norsk Skipper, som bivaaned Classelotteriets Trækning og fulgte Operationen ved Lykkehjulene med den største Opmærksomhed, pludselig raabte: »Holdt, han har Gevinsten i Kjøleærmet!« Det var nemlig Gleiss, der stod ved Lykkehjulet og førte Haanden paa Opfostringshusdrenge, der udtrak Numerne og Gevinsterne. Der opstod nu en stor Forvirring, Trækningen standsede og Gleiss blev ført bort og arresteret. Dette tildrog sig den 5te September 1817.

Under de første Forhør benægtede Gleiss Alting; men da nu Mistanken allerede var vakt paa en uforkastelig Maade, saa fremkom der efterhaanden saa talrige og talende Oplysninger, at han omsider gik til Bekjendelse. Det viste sig da, at han allerede siden 1813 af Gevinsterne i Classelotteriet hvert Aar havde tilvendt sig og sine Venner, hvilke Sidste dog ikke kunde drages til Ansvar, da de vare uvidende om Bedrageriet, meget betydelige Summer. Hvor store disse vare for 1813 og 1814 kunde ikke oplyses; derimod gav de under Sagen fremkomne Beregninger i Forbindelse med Gleiss' egen Tilstaaelse det Resultat, at han, efter Afdrag af de 12 pCt., der skulde svares af enhver Gevinst, havde i de følgende Aar fraendt Classelotteriet Gevinster, der i Alt beløb sig til 178,902 Rdlr. 73 Sk. Navneværdi og 168,558 Rdlr. Sølv mønt, altsaa omtrent 600,000 Kroner i vore Penge.

Hvorledes han bar sig ad ved disse storartede Bedragerier fremgaaer af Hof- og Stadsrettens den 13de Mai 1818 afsagte Dom, skjønt man rigtignok ikke deraf faaer en ganske klar Fremstilling af hans Fremgangsmaade. I hin Tids knudrede og indviklede juridiske Sprog hedder det i Domspræmisserne: »Allerede længere tilbage i Tiden har det været overladt til Arrestanten, saavel forinden Classelotteriets Trækninger at besørge de til Lodsedlerne svarende, med Numere betegnede Sedler til Lotteriets Numermaskine sammenlagte og indpakkede, som og under selve Trækningerne, ved hvilke det i den ham meddelte og under Sagen fremlagte Instructions 2den Post paalægges ham, i fornødent Fald at assistere og føre Hovedbogen i Stedet for denne Forretning, der var overdraget en af de tilstedeværende Collecteurer, at iværksætte den saakaldte Udtagning i Gevinst- og Numermaskinerne, hvilken, efter hvad under Sagen er oplyst, har bestaaet deri, at man fra Tid til anden har med et dertil indrettet Jernredskab fremraget nogle af de i Maskinerne værende Sedler henimod den Luge, hvorigjennem Udtrækningen var bestemt at skulle skee, for paa denne Maade at forebygge, at ikke Opfostringshusets Dreng, der efter den ved Lotteriet brugelige Indretning udtrække Sedlerne af begge Maskiner, skulde ved at føre Armen ind i Maskinerne kunne udryde en eller flere Sedler. Under Udførelsen af den Arrestanten, som forommeldt, overdragne Indpakning af de til Numermaskinerne hørende Sedler, har han da tilbageholdt flere af disse, og derpaa hos forskellige Collecteurer anskaffet sig Lotterisedler, lydende paa samme Numre som de tilbageholdte Sedler, hvorefter han under Lotteriets Trækninger, naar han ved Udtagningen i Gevinstmaskinen bemærkede, at der blandt de fremragede Sedler var nogen eller nogle, som lød paa Gevinster, hvilke dels i Almindelighed skulde have været let at adskille fra Firlodderne saavel ved Papirets mere end almindelige blaalige Farve, som ogsaa ved de stærkere Træk, hvormed Tallene paa samme vare skrevne, der forarsagede at Skriften slog igjennem, dels ogsaa, hvad i Særdeleshed de paa de største Gevinster lydende Sedler angik, ofte vare kjendelige fra de øvrige ved en paa samme af Arrestanten selv under deres Nedlæggelse i Gevinstmaskinen, der jævnlig foranstaltedes af ham, anbragt Bøining — har, imedens han med den høire Haand iværksatte Udtagningen i Numermaskinen, med den venstre Haand henkastet et Antal af de forud tilbageholdte Sedler iblandt de fremragede, og saaledes, saa ofte den af ham bemærkede Gevinstseddel udkom af Gevinstmaskinen, og derhos paa samme Tid en af de henkastede Numersedler uddrog af Numermaskinen, kommet i Besiddelse af den Sum, hvorpaa Gevinstseddelen lød.«

Den korte Mening af denne høist indviklede Fremstilling er altsaa den, at Gleiss ved Indlægningen af Numeredlerne i det ene Lykkehjul, tilbageholdt flere af disse, som han da under Træk-

ningen praktiserede ind i Maskinen, hver Gang han ved Udtagningen i Gevinstmaskinen mærkede, at der var Sedler med store Gevinster ved Laagen, og at saaledes baade de indpraktiserede Numere og Gevinsterne kunne udtrækkes paa een Gang. Det Hele var et snildt anlagt og behændigt udført Taskenspillerstykke, navnlig frembragt derved at han havde Numrene i Ærmet. Man vil ogsaa vide, at han i sin første Ungdom i sin Fødeby havde været Taskenspiller, men dog aldrig senere i Kjøbenhavn havde ladet sig forlyde med, at han havde drevet denne Konst.

Dommen, afsagt den 13de Mai 1818, lød paa Embedsfortabelse, 5 Aars Fæstningsstraf og Erstatning af den forhen omtalte Sum i Forbudelse med et Beløb af 127,490 Rdlr. Navneværdi, som det havde kostet Staten at lade den den 5te September afholdte Trækning, under hvilken Bedrageriet blev opdaget, gjentage. At dette havde kostet en saa betydelig Sum var formodentlig begrundet deri, at der ved Trækningen allerede var udtrukken en stor Del Gevinster, som Spillerne vare berettigede til at faae udbetalt. Alt hvad Gleiss eiede, deriblandt en større Eiendom i Kjøbenhavn og et Landsted i Birkerød, bleve solgte, men den udkomne Sum afgav neppe en Ottendedel af det Beløb, hvis Erstatning han var idømt. Hans talrige Familie var saaledes prisgivet til Fattigdom; men der er Grund til at antage, at nogle af de Venner, som Gleiss havde beriget mod deres Vidende, ydede den redbon Bistand. Efterat have afsonet sin Straf kom Gleiss paa fri Fod, men Fængslet havde tæret paa hans Livskraft, og han døde et Par Aar derefter.

-n.

Literatur.

— »Kulturskildringer fra Orienten« af Arminius Vambéry. Oversat af H. W. Orienten har bestandig øvet sin eiendommelige Indflydelse paa Europæernes Fantasi, især de Europæere, som leve længst borte derfra. Guld, Elfenben, Røgelse, Safirer, Shawler, Turbaner og lange Piber og fremfor Alt naturligvis Aladdins Palads ere tilsammen Glasstumperne i det Kaleidoskop, som Europæeren sætter for Øiet. Vambérys Skildringer bringe Læseren grundigt ud af hans Vildfarelse. Vambéry taler som erfaren og kyndig Mand, der selv har betragtet Tingene i Nærheden, og det Billede, han giver os af Orientalernes Liv og Sæder, er, med Undtagelse af rent forsvindende Lysglimt, trist og nedslaaende. Hans Skildringer af Familienlivet(!), af Kvindernes og Børnenes Vilkaar, minde En om Atmosfæren i et Værelse, hvis Luft er mindst tyve Aar gammel, og hvad der karakteriserer den mandlige Besætning, er det Sløve, Dorske, Uvidende og Slyngelagtige — det Sidste under et aldeles utroligt Antal af Former. Man faaer af samtlige Skildringer det Indtryk, at Forfatteren baade er en kyndig og sandhedskjærlig Mand; han tager intet Sted sin Tilflugt til Udsmykninger for at gjøre sig interessant. Det er ogsaa ganske overflødig. Themaet er i sig selv saa mærkeligt og bliver det gjennem hans objective og klare Fremstilling saa interessant, at det gjennemgaaende fængsler Ens Opmærksomhed, Øieblikkets Begivenheder give Skildringen forhoiet Betydning. S. 306—307 udtaler han sig saaledes: »Det er vanskeligt at forestille sig et mere forpint og medtaget Væsen end et saadant Medlem af det tyrkiske Folk, hvem den europæiske Mening forveksler med Konstantinopels ryggesløse Efinderverden og anseer for Tyranniets Retskab og Ophavsmanden til den himmelraabende Uret, der tilføies de Christne. Den stakkels Tyrk er kun lidet Skyld i de Raaheder, der udøves i hans Navn, ja han lider selv mest derunder, og vilde man lade Statistikens overbevisende Lys skinne paa Asiens Egne, vilde man faae et skrækkeligt Billede af den Undergang, det tyrkiske Folk nærmer sig med Kampeskridt. Fraseet de hyppige Krige have Epidemierne og det Forhold, som er frembragt ved en samvittighedsløs Embedsførelse og den medfødte Dovenskab, ryddet frygteligt op mellem den tyrkiske Befolkning.« Foruden de mere almindelige Skildringer faaer man til Slutning en Karakteristik af de fleste nu regerende Fyrster i Orienten, hvilket giver Bogen forhoiet Værd under Nutidens Begivenheder; Oversættelsen røber en kyndig Haand. (Andr. Fred. Høst & Søns Forlag).

— Paa Imm. Rées Forlag er der udkommet et »Kort over Krigsskuepladsen ved Donau og Balkanbjergene«. Da det er udført efter Kiepert, men i dobbelt Maalestok, er Tydeligheden derved forøget.

— T. Weber: »Praktiske Materialier til Indøvelse af det engelske Sprogs Form- og Ordforningslære samt Tegnsætning.« Det er første Del af et større Hele, hvori Forfatteren vil give Anvisning til en systematisk Tilegnelse af det engelske Sprog. Der er øiensynligt anvendt Omhu paa at benytte det lille